27.3.2026

HA/677/03.00.00.00/2026

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

HE 189/2025 vp

HE 189/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

ja yhdistetystä asiasta

HE 27/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 189/2025 vp) täydentämisestä

Eduskunnan hallintovaliokunta pyytää kirjallista asiantuntijalausuntoanne Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta.

Esityksen pääasiallinen sisältö:

Esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti voimassa olevaksi tarkoitetun alijäämän kattamista koskevan sääntelyn täydentämistä siten, että valtiovarainministeriö voisi tietyin edellytyksin hakemuksesta myöntää mahdollisuuden kattaa kertyneet alijäämät myös vuoden 2029 loppuun mennessä niille hyvinvointialueille, joille se on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue haluaa lausua lakiluonnoksesta seuraavaa:

Päijät-Hämeen hyvinvointialue puoltaa esitettyä muutosta antaa hakemuksesta jatkoaikaa vuoden 2029 loppuun alijäämän taseeseen kertyneen alijäämän kattamiseksi. Toiminnan häiriöttömän jatkuvuuden ja lakisääteisten palvelujen turvaamisen näkökulmasta. Jatkoajan myöntäminen helpottaa erityisesti niiden alueiden tilannetta, joiden tarveperusteinen rahoitus jää toteutuneita kustannuksia pienemmäksi, koska tarveperusteisen rahoitusjärjestelmän perusteet rikkoo täydellisesti negatiivinen siirtymätasaus. Mikäli rahoitus on alle tarveperusteisuuden alijäämän kattaminen rahoitusjärjestelmän perusteet huomioiden ei pitäisi olla edes mahdollista. Rahoitusta leikkaavasta siirtymätasauksesta tulisi luopua välittömästi, koska se asettaa alueiden asukkaat perustuslain vastaisesti epätasa-arvoiseen asemaan palveluiden tarveperusteisen saatavuuden näkökulmasta. Mikäli Päijät-Hämeen hyvinvointialueen rahoitus olisi ollut maakunnan asukkaiden palveluiden tarveperusteen mukainen, alijäämää Päijät-Hämeen hyvinvointialueella ei olisi syntynyt vuosina 2023–2025, vaan talous olisi ollut ylijäämäinen jokaisena vuotena.

Annettu hallituksen esitys kokonaisuutena parantaa oikeusvarmuutta ja vastaa hyvinvointialueiden ensimmäisten toimintavuosien poikkeuksellisiin taloushaasteisiin. Hyvinvointialueille on annettava riittävä työrauha uudistusten läpisaattamiseksi.

Muilta osin Päijät-Hämeen hyvinvointialue viittaa aiemmin lausumaansa.

Lahdessa, 27.3.2026

Petri Virolainen
hyvinvointialuejohtaja